

discriminable, -nabilitat; indiscriminat.

Excrement [1575, OPOu, «per on se purgen també los excrements del cervell --- y de aquí van los dits excrementos al nas o al paladar», *TbPu.*, 281; 1617, Agustí], del ll. *excrementum* 'cernidura, secreció, excrement', deriv. de *excernere* 'separar garbellant'; *excrementar, excremental, excrementici, excrementós; excreta, excretar, excretor, excretori; excreció.*

Secret [Llull], pres del ll. *secretus, -a, -um* 'separat, isolat, remot', 'secret' (Muntaner, §§ 3, 36 i 83, usa una variant *segret*, cf. it. *segreto*, oc. ant. *segret* junt amb *secret*); *secretal; secretari, 1314; secretària; secretaria* [tercer quart S. XIV], *secretariat, secretariessa; secretejar* [fi S. XIV, Eiximenis]; *secreteig; secreter, secretes, secretesa. Secreció, secretar i secretor* [tots, 1868, *SLitCosta*], ll. *secretio, -onis* 'separació', per una evolució semàntica semblant a la de *excrement*.

1 Més aviat d'EXCERNÈRE, i per via hereditària, prové l'oc. ant. *eissernit* «distingué, intelligent» (PDPF) i un cat. ant. *eixernir* que documenta *AlcM* en alguns docs. del S. XIV, per a 'discernir, resoldre' (1395), *eixarnit* 'eixerit, discret' en Muntaner i en el *Fasset*, i d'altra banda *eixernir* 'netejar de brossa' (1378 i un poeta del S. XV). D'ací el derivat *+eixernedor* 'lloc de confluència d'un rec amb el corrent principal' en doc. de St. Celoni de 1370: «si algun truncave lo rech en algun *axernador* --- és entès *exernador*, aquell loch per lo qual alcuna persona haje acostumat de pendra la dita aygua per reguar» (*BABL* XII, 131); «la remor de les aigües, que giten al riu els *aixarnadors* de les fàbriques, ressonava llòbregament», JRuyra (*Parada*, 130). També es troba *exernit* amb un sentit com l'oc. ant. *eissernir* «achever» (PDPF), en un reglament barceloní del S. XIV: «tot laurador --- sia tengut de portar --- a la lauraó --- armes; e encara sia tengut --- d'exir a so<metent> en tot loch on l'oja; e com lo so sia *exernit* que se'n torn a la lauraó», *BABL* XI, 313.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *cernater, cernedor, cernedora, cernedura, cernent, cernuda, concernir, concernent, concernència, decernir, decernent, decret, decretal, decretalista, decretar, decretació, decretari, decretarista, decretori, discernir, dessernir, desxernir, discerniment, discernidor, discernible, discernibilitat, discret, indiscret, discreció, indiscreció, discrecional, discrecionar, discretejar, discreteig, discrim, discriminar, discriminació, discriminable, discriminabilitat, indiscriminat, excrement, excrementar, excremental, excrementici, excrementós, excreta, excretar, excretor, excretori, excreció, secret, segret, secretal, secretari, secretària, secretaria, secretariat, secretariessa, secretejar, secreteig, secreter, secretes, secretesa, secreció, secretar, secretor.*

Cernegra, V. cerro Cernir, cernut, -nuda, V. cernedre Cero, V. cervo Cero-, V. cera Cerol, cerolós, cerós, cerot, V. cera Cerpoll, -pull, V. cerfull Cer-

queig, cerquejar, V. cercar Cerquinyol, evidentment per sanguinyol (probablement mer error gràfic per sarg-), V. sang Cerra, cerreguets, cerrell, cerrer, cerreta, V. cerro

CERRO, 'floc de cotó, llana, canem, etc. a punt de ser filada', del ll. *CIRRUS* 'rinxol de cabells', 'crinera d'un cavall', 'plomallet o cresteta d'ocell'; *CERRA* 'pèl gruixut i aspre del porc o del cavall' prové de *CIRRA*, derivat col·lectiu del mateix mot, que tingué en llatí vulgar els sentits de 'floc o serrell de pèls', 'velló de llana', si bé en l'evolució d'aquest altre mot en romànic i català hi hagué influència del sinònim ll. *SĒTA* 'cerra de porc o cavall'. □ 1.^a doc.: *cer<r>o* S. XIV, *serre* S. XIII; *cerra*, c. 1385, Eiximenis.

«Quants fussels oplem per a filar una dotzena de *cer<r>os* de li», *Corbaixo* (*BDLC* XVII, 44). En la lleuda de Perpinyà, mj. S. XIII (còpia de 1295), s'imposa com a pagament «de quolibet flat de lino, de homine extraneo, un *serre*, in die jovis» i més enllà «de quolibet flat de lino extraneo, medium *serre*» (*RLR* IV, 367, 369); o sigui que es cobraven el dret d'entrada en la mateixa matèria importada (fent pagar el doble si pertanyia a un home estranger). El femení *cerra*, en el sentit de 'serrell d'una tovalla', ja en Eiximenis: «com lo marit un jorn faés gran convit, ella s'asseca a la fi de la taula, e cientment més les claus, que portava, en les *cerres* foranes de les tovalles; e --- ella sobtosament e cientment se levà --- e tirà detràs si mateixa les tovalles ---», *Terç* (*NCI* VI, 36.28). Sobre aquesta qüestió etimològica l'essencial ja va ser dit en el *DCEC*. Encara que alguns col·legues no semblen haver quedat ben convençuts, en part es tracta de dificultat a desfer-se de la rutina de les idees insostenibles que s'havien acceptat abans, i en part es tracta de detalls poc importants — que aclarirem en nota — i que no afecten la qüestió bàsica.

Mantinc, doncs, el que deia aleshores. Del mateix origen que els cat. *cerra-cerro* són els mots cast. *cerda-cerdo* (antic i dialectal, i després amb sentit secundari 'animal de cerres') i port. *cerda*. El mot és antic en totes tres llengües, particularment el femení *cerda*: en castellà, molt corrent almenys des de fi de l'Edat Mitjana: «*cerdas de bestia*: juba», ja en Nebrija, 1495, i apareix ja a la fi del S. XIII com a nom de Fernando de la *Cerda*, fill d'Alfons X, dit així per un floquet o serrell de cabells que li naixia en una piga. En portuguès el veiem ja com a expressió corrent de la *cerro* d'animal a mitjan S. XVII i el derivat *cerdoso* es troba ja un segle abans, en Camões. El llatí *CIRRA*, traduït per *μαλλός* o per *villus*, es troba en cinc glossaris antics, entre ells els atribuïts a Ciril i al gramàtic Servi, transmesos en mss. dels Sss. VII i VIII (*CGL* II, 364.39, 492.52, 518.12, 540.26, 552.51); *CIRRUS*, en el sentit de 'la crina d'un cavall', es llegeix en Vegeci. Una evolució semàntica semblant a la del mot ibero-romànic trobem en el mossàr. *chirr* «cerneja de bestia», «guedeja de cabellos» (*PAlc.*), *čërra* 'manat de lli' [grafiat *ğarra* en *RMa.*].

En castellà avui és més conegut *cerdo* 'porc'. I per